

„НЕ БОЙТЕ СЕ – СТРАШНОТО Е НАПРЕД!“

Един разговор на Константина Негкова с проф. г-р Минчо Семов

Проф. д-р Минчо Семов е изтъкнат учен-изследовател, преподавател, ръководител от висока класа – с новаторски усет и подход – (в печата и науката), създател на школа от социолози, продуктивен автор, журналист с ярко перо. Разностранна личност, съчетаваща в трудовете си задълбочените знания от различни науки: философия, социология, политология, история. За хората, които го познават отблизо, които са работили с него, той е образец не само на учен, но и на личност, отличаваща се с коректност, висока възискателност, съпричастност към проблемите на другите, безпристрастност, стимулиране на положителното.

Роден на 12. 7. 1935 г. в с. Тодорчета, Габровско.

Завършил Априловската гимназия през 1953 г., а през 1958 г. – специалност Философия в СУ.

Зам.-гл. редактор на сп. „Младеж“ от 1963 до 1966 г. Ръководител на Центъра за социологически изследвания на младежта от 1966 до 1973 г. Преподавател по социология във ВИИ „К.Маркс“ от 1969 до 1976 г.

Ректор на СУ „Св. Кл. Охридски от 1985 до 1989 г.

От 1976 г. до днес е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, като от 1981 г. е професор.

Преподава политология, теория и история на политиката.

Основни трудове:

„Потенциалната миграция на селската младеж“ (1973 г.)

„Пропагандата в системата на обществото“ (1975 г.)

„Политиката – теория и история“ (1985 г.)

„Великите сили и българската национална драма“ (1990 г.)

„Теория на политиката“ (2000 г.)

„Голгота и Възкресение“ (2003 г.)

„Пламъци от пепелта“ (2004 г.)

✧ **Искам да Ви върна към годините на Вашето детство и юношество, към най-ярките, незабравими спомени от това време.**

Кои са личностите, които събудиха у Вас жаждата за знания, любопитството и желанието да опознаете света?

Преди всичко баща ми Семо Генчев. Той носеше в къщи книги и вестници, обясняваше ми снимките, учеше ме да познавам буквите, разказваше ми

истории. Гърбатото – така викахме на неподвижен, болен човек, с който говорехме като деца през отворения прозорец на неговата стая. Имаше много добри познания по история.

Бай Илия шивачът. Той знаеше всички планини, реки, държави и столици и ни учеше.

✧ **Как се оформи силата на характера Ви и мотивацията на поведение в годините, когато се изградахте като личност?**

Мотивацията идваше от надпреварата с другите момчета: кой по-знае, кой е по-бърз, кой по-силен, кой по-съобразителен. Характерът – формираше се от големите усилия, които трябваше да полагаме, за да съчетаем, да вместим във времето ученето, грижите за добитъка, помощта на родителите, играта, както и от лишенията, които понасяхме в онези бедни и трудни времена. Кураж ми даваше баща ми, който казваше, че неговото магаре никога няма да остане в калта. Беше силна личност. Майка ми – Йова Иванова, ми повлия с добрината си, с обичта към хората, с грижите за тях, с готовността си да им помогне.

♦ **Най-забележителното в живота на младежа от Философския факултет на СУ, срещите и приятелствата за цял живот?**

Като студент по философия се учех заедно с много способни колеги, които бяха, с малки изключения, отлични приятели и другари: Петър-Емил Митев, Асен Игнатов, с когото живях в една квартира три години, Недялко Мерджанов, Илия Кусев, Жельо Желев, Славчо Бухлев, Пенчо Кънчевски, Димитър Марков и други. С Петър Митев, Асен Игнатов и Пенчо Кънчевски останахме приятели завинаги.

Имахме прекрасни преподаватели: Кирил Василев, Добрин Спасов, Азаря Поликаров, Елка Панова. Най-силно влияние върху мене оказа проф. Кирил Василев, който ме покръсти в науката.

♦ **Вашият живот, както е с всеки човек, се състои от етапи, всеки от които носи нещо ново, понякога променя житейските стратегии и поведение, внушава поуки. Бихте ли споделили най-значимото за Вас в професионалния Ви път?**

Най-напред баща ми ме научи, че ако човек иска да свърши една работа, то трябва да се занимава с нея истински, а не на ужим, т.е. да ѝ посвети силите си изцяло. После в Машинния завод в Габрово разбрах, че всяка работа е работа с хора и ако искаш да успееш, те трябва да имат поне елементарно, а най-добре непреодолимо желание да ти помогнат, за което е необходимо да им вярваш, да ги обичаш и да знаят, че си надежден човек.

В Априловската гимназия имах прекрасни учители, които ни научиха да гледаме напред и нагоре. От професорите Кирил Василев, Николай Ирибад-

жаков, Венец Цонев, Кирил Григоров се научих на работа с познанието.

♦ **Какво Ви стимулира и кой Ви подкрепя най-силно в начинанията и в трудни моменти?**

Приказките на баща ми, че „моето магаре няма да остане в калта“, че моите опоненти или противници не са намерили в мое лице църквата, пред която да се прекръстят.

♦ **Обичате ли да рискувате? Най-големият риск, който сте поемали?**

На младини – много. Сега умерено. Най-големият риск – нощните пътувания сам в Стара планина посред зима.

♦ **Как понасяте несполуките или неочакваните удари?**

Болезнено. Преживявам ги дълго и мъчително, но не се оставям да ме обезкуражат.

♦ **Най-щастливите Ви мигове и най-жестоките разочарования?**

Игрите с децата, докато бяха малки и сега с внуците ми. Предателството на мой другар от студентските години и изключването ми от Комсомола през 1949 година.

♦ **Вашата най-голяма гордост?**

Уважението, с което се ползвам от хората, с които съм работил и живял, обича на близките ми и най-вече на внука Минчо и внучката Елена.

♦ **Най-значимият Ви успех?**

Изследването – историческо, социологическо и политическо, на градовете от Българското възраждане, което направихме и правим с доцент Иванка Янкова и група талантиливи колеги от Университетската библиотека.

♦ **Вие сте не само уважаван учен, способен управленец, но и автор на значими за науката и масовата аудитория трудове. Коя от книгите си цените най-много и защо?**

Книгите за възраждането „Пламъци от пепелта“ в съавторство с Иванка Янкова и „Голгота и Възкресение“, както и „Теория на политиката“.

♦ **Иска ми се да надникнем, доколкото е възможно, във Вашата творческа лаборатория.**

Вие сте разностранна личност: изследовател в различни области на науката, лидер, авторитетен

учен – ръководител с новаторски усет и подход, реформатор, създател на университетската наука и специалност Политология, продуктивен и талантлив автор на книги и статии, с актуално звучене, но сте и човек винаги съпричастен към проблемите на другите. Имате ли пристрастие към определена дейност, или за Вас е важно съчетаването, комплексността на подходите при осъществяване на общественозначими цели и вътрешна потребност?

В един от разказите на Стайнбек самият той нещо пише на машина, а внукът му мляска някаква дъвка. Това го дразни и той му казва да остави дъвката. Детето отговаря: “Тя не ме оставя, сър”. Така е и с мене. Работата ме обзема, обгръща ме, овладява ме и аз се предавам. Концентрирам се изцяло върху нея. Съчетанието е ограничено. Като Ректор на Софийския университет за 4 години написах само една статия от 4 машинописни страници.

Като журналист, изследовател и ръководител в печата и науката възможностите за съчетание на организационна, изследователска и писателска работа бяха много по-големи. Най-силен фактор е взаимното проникване на знания от различни науки и то от общото, по-абстрактното към по-частното, по-конкретното. Моят преход от философия, към социология и политология, а по-късно и към история беше полезен.

❖ **Вашите книги са не само с висока научна стойност, но са и прекрасни уроци за всеки българин по патриотизъм – например – „Великите сили и българската национална драма“. В нея изключително сполучливо, с талантливото перо на публицист, съчетавате история, политика, социология, философия, психология. Разкрийте някои от тайните на творческия процес при Вас.**

Тайни няма. Работиш със сърце. Обичаш, пре-дан си на това, което пишеш като кауза. Искаш и другите да го прегърнат. Затова впрягаш всички сили, стараяш се да го направиш най-добре. Е, не винаги се успява, но и това е част от играта.

❖ **Каква е тайната на успеха Ви като управленец от голяма класа, който умее да създава у хората, с които работи, пълна съпричастност към поста-**

вените цели и готовност да бъдат осъществени на висота?

Не се възприемам като управленец от голяма класа. Възприел съм от баща си правилото да ставам рано, да работя много и да се разбирам с другите. Винаги съм се старал целите ми да са цели на моите колеги и приятели по работа, всичко да е ясно до дни и часове, всичко да се отчита с плюсовете и минусите, да съм постоянно заедно с колегите си. Важно е това, което правим, да има смисъл, да има нещо ново, всеки да вижда усилието си в резултата и и да получи добра дума за това.

❖ **Какви са критериите Ви при подбор на екип, също и при оценката на работещите под Ваше ръководство?**

Искам да познавам на прилично ниво човека, да съм сигурен, че е свестен, квалифициран и работлив човек. Добре е с нещо да е особен, да се отличава от другите.

❖ **Изкушавам се да Ви задам и един по-мощен принципен въпрос. Вие сте един от социолозите с висок престиж и реални заслуги за развитието на социологията у нас от 60-те години на XX век до днес. В този контекст не мога да отмина мнението Ви за проблемите, които будят тревога след 1990 г.**

Възродената през 60-те години българска социология изигра ценна градивна роля за напредъка на организацията и управлението на българското общество и държава до към 1985 година, когато нейните препоръки и изследвания започнаха да отиват в глуха линия. След 1990 г. социологията е в криза, както всичко останало в науката. Тревога буди некоректното отношение на колегите към данните от изследванията. Да се хвалят политици с рейтинг много под 50% одобрение – това е занятие, нямащо нищо общо с науката.

❖ **Като признат социолог на младежта какво ще кажете за динамиката в ценностната система на младите генерации?**

Отдавна не се занимавам със социология на младежта и не смея да се изказвам, но личното ми впечатление от студентите в Софийския университет показва една много голяма и важна промяна. От учебната 2002–2003 г. насам посещаемостта на лек-

циите се покачи с над 50%, интересът към разискванията – също, политизацията почти няма, висока степен на концентрация у студентите върху мисията им. Тази промяна е качествена и тя обещава добро бъдеще на България.

❖ **Вижданията Ви за ситуацията в българското образование през последните 15 години? Как и кога то ще стане равностойно на това в напредналите страни, запазвайки най-ценното от националните ни традиции в тази област?**

Българското образование през последните 15 години е поразклатено, преживява криза, главно поради бедност и неадекватно отношение на управляващите към неговата обществена роля. Но то тръгва нагоре. Пример за това е възраждането на Софийския университет в последните 4–5 години: силен академичен дух, нов факултет (медицина), нови специалности, нови изследвания, нов престиж в обществото и т.н. Този пример ще бъде последван и ние няма да изостанем.

❖ **Какво Ви привлича и какво отблъсква в българската политика?**

За съжаление, в сегашната българска политика няма много добрини, но това, че преходът стана мирно е голямо, историческо завоевание. Отвратително е потъпкването на правата на човека и гражданина, безплатното, безпомощността на обикновения гражданин. То започва от законите, в които има врати и вратички за корупция, ограбване на човека. Същото е в подзаконовите актове. В практиката няма никакъв контрол: нито обществен, нито държавен, нито съдебен. Къде е правовата държава?

❖ **Какво ще кажете за ползата от политологията за създаване на нормален политически живот у нас?**

Политологията у нас е млада и като университетска специалност, и като наука – само на 20 години. Няма как тя да има силни позиции в управляващия елит. Но нашите колеги са в подножието на този връх и скоро ще си кажат думата и това ще бъде добре за България.

❖ **Вашето житейско кредо?**

„Не бойте се – страшното е напред!“

Книга за сътворението, смъртта и възкресението за доброто и злото

Стихосбирката „Сипеят на времето“ (С., 1995. 128 с., с ил.) от плевенската поетеса Лалка Павлова представя двадесет теми в по десет хайку. Столичното издателство „Хайни“ е реализирало една добре илюстрирана и полиграфически стилоно издържана книга. В предговора към нея г-н Христо Ганов отбелязва: „...Красивото и дръзкото в тази книга е авторовата поетическа последователност, естественият изказ, сериозните философски проблеми, които поставя, точните наблюдения за процесите (еволюцията), на човешкото и историческо развитие, сполуките в поетическите находки, изказани концентрирано (изискване на жанра), образно, с богат подтекст, със смели поетически решения и с искрено съпреживяване.“

Освен добрите качества на изданието, следва да отбележим и положителния факт, че подкрепа за издаването е дадена не само от спонсори, но и от община Плевен. Смятаме, че когато общините и други институции подкрепят българската книга и занаят пред резултатите ще са с по-оптимистичен привкус.

